

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní žalobců: **a) V. T., b) R. M., c) nezl. A. T., d) nezl. V. T.**, všichni zastoupeni Mgr. et Mgr. Václavem Klepšem, advokátem, sídlem náměstí Svobody 50, Sušice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 6. 2023, č. j. OAM-2565-32/ZR-2022, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 11. 2023, č. j. 20 A 22/2023-70, ve znění opravného usnesení ze dne 14. 12. 2023, č. j. 20 A 22/2023-87,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalovaného **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobcům náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 10 220 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení k rukám zástupce žalobců Mgr. et Mgr. Václava Klepše, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku žalovaný podle § 77 odst. 2 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zrušil žalobci a) platnost povolení k trvalému pobytu a dle § 77 odst. 3 téhož zákona mu stanovil lhůtu k vycestování z území. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že žalobce a) byl v České republice opakovaně (celkem čtyřikrát) pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu, z toho třikrát za spáchání přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (řízení motorového vozidla pod vlivem alkoholu), a jednou za spáchání přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 trestního zákoníku. Dle žalovaného se žalobce a) dopustil opakovaného protiprávního jednání, od

kterého jej neodradily ani uložené tresty, čímž s přihlédnutím k charakteru spáchané trestné činnosti naplnil podmínku pro zrušení povolení k trvalému pobytu spočívající v závažném narušení veřejného pořádku. K přiměřenosti zásahu vydaného rozhodnutí do žalobcova soukromého a rodinného života žalovaný uvedl, že ačkoli společně se žalobcem a) žije na území České republiky také žalobcova manželka [žalobkyně b)], která má uděleno vízum za účelem strpění, a jejich dvě nezletilé děti [žalobci c) a d)], které mají uděleno povolení k trvalému pobytu, nebude z důvodu závažného narušení veřejného pořádku vydané rozhodnutí představovat nepřiměřený zásah do jejich soukromého a rodinného života.

[2] Žalobci napadli rozhodnutí žalovaného žalobami, které Městský soud v Praze spojil ke společnému projednání a rozhodnutí, podaným žalobám vyhověl a rozsudkem označeným v záhlaví zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V odůvodnění rozsudku městský soud zdůraznil, že kromě jiných námitek všichni žalobci v podaných žalobách shodně namítali, že žalobci b), c) a d) (tj. manželka a nezletilé děti) měli být dle § 27 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, účastníky předchozího správního řízení vedeného žalovaným. Městský soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu připomněl, že k účastenství ve správním řízení dle § 27 odst. 2 správního řádu postačuje možnost přímého dotčení osoby na jejích právech a povinnostech. Městský soud dospěl k závěru, že zrušení trvalého pobytu žalobce a) přímo zasahuje do práv žalobců b), c) a d), tedy jeho manželky a nezletilých dětí, konkrétně do práva na ochranu jejich rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Proto těmto osobám příslušelo ve správním řízení postavení účastníků. S ohledem na nemožnost žalobců b), c) a d) vyjádřit se v předchozím řízení k věci samé (zejména k otázce přiměřenosti dopadů do soukromého a rodinného života) považoval městský soud za předčasné se věcně zabývat důvodností dalších žalobních námitek.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobců

[3] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Domníval se, že námitka uplatněná žalobcem a) směřující proti nesprávnému vymezení okruhu účastníků správního řízení nesměřovala k ochraně jeho vlastních subjektivních práv, ale k ochraně práv třetích osob. Taková žalobní námitka proto žalobci a) nepříslušela. Dále stěžovatel ve vztahu k žalobkyni b) upozornil, že jí nic nebránilo, aby se do správního řízení jako účastník přihlásila, případně aby vyjádřila své stanovisko k věci samé, přestože účastníkem řízení nebyla. Žalobcům a) a b) taktéž nebylo bráněno, aby v řízení jako zákonní zástupci nezletilých dětí vyjádřili své stanovisko k věci. Formálním jednáním s nezletilými dětmi jako s účastníky řízení by se dle stěžovatele na věci samé a výsledku řízení nic nezměnilo. Stěžovatel dále obhajoval důvody, pro které ve správním řízení neprovedl ani navrhované výslechy rodinných příslušníků. V této souvislosti uvedl, že ve vztahu k povinnosti zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, učinil ve správním řízení vše, co od něj bylo možno očekávat. Skutečnost, že stěžovatel v řízení uvedené osoby nevyslechl a nejednal s nimi jako s jeho účastníky, proto dle jeho názoru neměla vliv na náležité zjištění a posouzení skutkového stavu věci a nemohla vést k závěru o nezákonnosti vydaného správního rozhodnutí. Závěrem stěžovatel zdůraznil, že ani z judikatury Nejvyššího správního soudu nevyplývá kategorický závěr, že by rodinní příslušníci museli být vždy automaticky účastníky správních řízení. Naopak dovozoval, že

pokračování

by se tak mělo dít pouze v případech, kdy účastenství může ovlivnit zjištěný stav věci a z něj vyvozené závěry.

[4] Žalobci ve vyjádření ke kasační stížnosti mj. poukázali na skutečnost, že kasační stížnost nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Dle žalobců se stěžovatel také nepřipadně dovolává toho, že se žalobkyně b) měla do řízení přihlásit jako jeho účastník, ačkoli účastenství v řízení vzniká ze zákona.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[6] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti podávané žalovaným správním orgánem Nejvyšší správní soud vymezil již v rozsudku ze dne 30. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS, ze kterého vyplývá, že kasační stížnost lze považovat za přijatelnou, „pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu“. Tato kritéria se uplatní také v nyní posuzované věci.

[7] Ve vztahu k námitce týkající se okruhu účastníků řízení vedených dle zákona o pobytu cizinců Nejvyšší správní soud nejprve poukazuje na svůj rozsudek ze dne 22. 7. 2022, č. j. 8 Azs 101/2022-61, který shrnuje ustálenou judikaturu, z níž vyplývá, že žalobce může v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu účinně namítat pouze takovou nezákonnost rozhodnutí, kterou byl zkrácen na svých právech, přičemž se nemůže dovolávat porušení práv jiného subjektu. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku zdůraznil (viz bod 13), že „pokud by stěžovatel uplatnil v žalobě pouze námitku spočívající v opomenutí jiného účastníka (osoby zúčastněné na řízení), nemohl by se jí městský soud věcně zabývat, neboť k zásahu do veřejných subjektivních práv stěžovatele uvedenou vadou bez dalšího dojít nemohlo (obdobně viz rozsudek NSS ze dne 11. 10. 2017, č. j. 9 Azs 214/2017-58, či ze dne 30. 9. 2011, č. j. 7 As 103/2011-54, na který v napadeném rozsudku odkázal také městský soud)“. Stěžovatel ve shodě s citovanými závěry v kasační stížnosti argumentoval, že žalobci a) nepříslušelo námitku nesprávného určení okruhu účastníků uplatňovat. Opomíjí však další závěry vyslovené v citovaném rozsudku č. j. 8 Azs 101/2022-61, dle kterých je možno se takovou námitkou zabývat v kontextu dalších žalobních námitek (zejména v souvislosti s posuzováním přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života), neboť skutečnost, že správní orgán v řízení nejednal s konkrétní osobou jako s účastníkem a nezjišťoval její stanovisko ve věci, se dle Nejvyššího správního soudu může promítnout do zjišťovaného skutkového stavu (a jeho dostatečnosti) a do zákonnosti závěrů správního orgánu. Shodný závěr Nejvyšší správní soud zopakoval např. v rozsudku ze dne 8. 3. 2023, č. j. 10 Azs 12/2023-67 (část III.E., body 43 až 49).

[8] V daném případě městský soud postupoval v souladu s výše citovanou judikaturou a namítaným pochybením stran vymezení okruhu účastníků správního řízení se v soudním řízení zabýval jednak k žalobní námitce žalobce a), která směřovala (v kontextu dalších žalobních bodů) k dotčení na jeho právech; především tak ovšem mohl učinit k námitce

žalobců b), c) a d), kteří proti vydanému správnímu rozhodnutí taktéž podali žalobu, v níž namítali, že jsou opomenutými účastníky a že s nimi nebylo v předchozím řízení jednáno, ačkoli měli postavení účastníků dle § 27 odst. 2 správního řádu. Současně žalobci b), c) a d) poukazovali na skutečnost, že žalobu podávají právě proto, že by z důvodů uvedených výše nemuselo postačovat uplatnění shodné námítky žalobcem a). Je tedy zjevné, že ve světle těchto okolností je stěžovatelova argumentace o nepřipustnosti uplatnění této námítky žalobcem a) zcela nepřipadná.

[9] Nejvyšší správní soud dále ve své judikatuře opakovaně potvrdil, že ve správním řízení vedeném podle zákona o pobytu cizinců přichází v úvahu účastenství podle § 27 odst. 2 správního řádu. Účastenství podle § 27 odst. 2 správního řádu Nejvyšší správní soud potvrdil blízkým rodinným příslušníkům osob, kterým bylo uděleno správní vyhoštění (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2016, č. j. 6 Azs 284/2015-25, nebo ze dne 11. 10. 2017, č. j. 9 Azs 214/2017-58). Shodný závěr, od kterého Nejvyšší správní soud neshledal důvod se odchýlit ani v této věci, pak vyslovil také v případě zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu spojeného s povinností cizince vycestovat z území České republiky ve stanovené lhůtě. V rozsudku ze dne 18. 10. 2022, č. j. 5 Azs 33/2022-39, k této otázce uvedl, že není pravda, *„že se řízení o zrušení platnosti pobytového oprávnění stěžovatele jeho rodinných příslušníků netýká; naopak toto řízení přímo zasahuje také do práv nezletilého syna stěžovatele a manželky na ochranu jejich rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy a přísluší jim tedy v tomto řízení postavení účastníků dle § 27 odst. 2 správního řádu“*.

[10] Městský soud správně poukázal také na judikaturu Nejvyššího správního soudu, dle které je povinností správních orgánů po celou dobu správního řízení ověřovat okruh účastníků řízení, a s každým, komu takové postavení náleží, jednat, přičemž neučiní-li tak, poruší tím předpisy o správním řízení způsobem, který mohl mít vliv na zákonnost vydaného rozhodnutí. Smyslem účastenství v řízení je naplnění požadavku, aby se každý mohl vyjádřit ke všemu, co se dotýká jeho práv a povinností (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2011, č. j. 5 As 24/2010-97, nebo ze dne 18. 5. 2017, č. j. 9 As 154/2016-31).

[11] Je povinností správního orgánu v řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost (v tomto případě byla stěžovateli společně se zrušením platnosti povolení k trvalému pobytu uložena i povinnost vycestovat z území České republiky ve stanovené lhůtě), opatřit náležité podklady pro rozhodnutí a postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Tento požadavek nelze zhojit poukazy stěžovatele na to, že se žalobkyně b) měla do řízení sama přihlásit, že žalobcům b), c) a d) nic nebránilo se k věci samé vyjádřit a že by ostatně jejich účastenství v řízení nemělo vliv na celkový výsledek řízení. Nedošlo-li v daném případě ani k vyslechnutí žádného z žalobců ve správním řízení, nelze předjímat, zda a případně jaká konkrétní tvrzení, stanoviska a důkazy by v řízení učinili a jakým způsobem by ovlivnila výsledek řízení.

[12] Závěrem Nejvyšší správní soud podotýká, že vzhledem k tomu, že městský soud v napadeném rozsudku nepřistoupil k věcnému posuzování otázky, zda stěžovatel dostatečně zohlednil nejlepší zájem nezletilých dětí a zda je tedy vydané správní rozhodnutí přiměřené z hlediska jeho dopadů do soukromého a rodinného života žalobce a) a celé jeho rodiny, nemohl se otázkou případného zásahu vydaného správního rozhodnutí do rodinného života žalobců zabývat ani Nejvyšší správní soud.

pokračování

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Vzhledem k tomu, že městský soud rozhodl v souladu s ustálenou a jednotnou judikaturou a nepochybil ani při výkladu hmotného či procesního práva, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[14] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Ačkoli byla kasační stížnost odmítnuta, což je situace, na kterou obecně pamatuje § 60 odst. 3 s. ř. s., k odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je na místě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (viz již citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 83/2021-28). Žalovaný (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení.

[15] Úspěšní žalobci byli v řízení před Nejvyšším správním soudem zastoupeni advokátem. V řízení před Nejvyšším správním soudem učinil zástupce žalobců dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), jeden úkon právní služby, konkrétně sepsí vyjádření ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za tento úkon právní služby mu za každého z žalobců náleží odměna snižená o 20 %, celkem tedy odměna ve výši 9 920 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 a § 12 odst. 4 advokátního tarifu]. Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu je třeba k odměně za tento úkon připočítat 300 Kč jako náhradu hotových výdajů. Celková náhrada nákladů řízení, čítající odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů tak představuje částku 10 220 Kč. K jejímu uhrazení byla žalovanému stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. února 2024

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu